

Передплата

на «РУСЛАНА» вносити:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2:50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 16 франків
Поодинокі число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віра не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о год. 6-й пополудни.
Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попередне застереження. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Жіноча освіта.

(+) Еманципацийний рух, який проявляє ся вже здавна в цілій Європі і захопив також уми деяких женщин і в нашім краю, звернув ся з поля теоретичної дискусії на практичне поле і виявив ся іменно в змаганнях до двигнення освіти жіноцтва. Не лише в західно-європейских краях, але й австрійских, а іменно також і в Галичині повстали приватні гімназіяльні школи жіночі, женщины почали громадно горнути ся на університетські курси і сей рух неминучо мусів звернути на себе пильнішу бачність міністерства просвіти, особливо коли на его чолі станув знатний учений Гартель. Дня 14. с. м. почали ся в міністерстві просвіти наради анкети в справі висшого жіночого образования і шкільництва, а до сеї анкети покликани: президентки віденського зарібкового товариства жіночого: Приська баронова Гогенбрук, директорка ц. к. цивільного дівочого пенсіонату у Відні п-ні Марія Баньковська, жінка надворного сов. Мігерка і п-ні Маріяна Гайніш, та університетські професори гофрат Шіппер і Цвєклінський, кількох краєвих інспекторів, 6 директорів і професорів женських ліцеїв і висших женських шкіл і віцебурмістр Відня, др. Наймаєр. Міністер др. Гартель повитав анкету довшою промовою, вказавши передовсім на те, що австрійське міністерство просвіти придержує ся вправді переконання, що, як довго в ширших верствах людности відповідно не забезпечене розповсюдження просвіти, не може оно вволити домаганням заможніших клас о засноване державних женських гімназій. Однак міністерство відкрило дорогу тим дівчатам, що власним накладом і своєю енергією бажали присвоїти собі приватно

гімназіяльну освіту, дозволяючи під певними услівями складати іспити зрілости і добувати собі свідощтва зрілости, яким в часті признано рівні права з мужескими. Заразом підготовило міністерство, щоби сю середню женську науку, що не зміряє до осягнення академічних ступнів, лише осягнене основної висшої загальної освіти, звернути на відповідний шлях і довести до повного розвитку. Тепер є в Австрії 47 висших женських шкіл (між ними 14 шестиклясових, а 13 пятиклясових), котрих внутрішня і виїшня організація виказує велику ріжнородність, яка спиняє розвиток що-до основних організаційних питань. Міністерство думає отже передовсім завести один тип шкільний іменно шестиклясний женський ліцей. Женські ліцеї мають бути певною підвалиною до дальших уладжень для вдоволення потребам жіночої освіти що-до висшого загального і заводового образования. Сей шкільний організм мусів би бути доповнений иньшими закладами, які мали би метою певне дальше загальне образование дівчат і жінок. Задачу сеї анкети є передовсім установење основ для типу «женського ліцея». «Гімназіяльна женська школа» і її уладжене не може бути предметом сеї програми. Відтак зачали ся під проводом міністра Гартля, а в его заступстві гофрата Гаймерле розправи. Референтом є гофрат Гуемер. Анкеті предложено ось яку програму:

1. Чи нова організація нашого висшого женського образования і шкільництва була би бажана в напрямі однообразнім?
2. Чи передовсім існуючий вже тип шестиклясового женського ліцея не належало би взяти за основу нової організації і уложене нормального наукового плану?

А коли так, чи має головною ціллю сеї висшої женської школи бути осягнене

певного ступня основного, загального, жіночому полові приміненого, образования з особливим узглядненем новочасних язиків, яко побічна ціль для підготовлення до заводового образования?

3. Які предмети мають бути обовязковими в женськім ліцею? О скілько мають бути узгляднені так звані реалістичні предмети? Чи педагогія і домашнє господарство мають вийти до плану наук як окремі предмети?

4. Чи установење учительок для всіх світських предметів тих шкіл було би бажане? Яке мають они осягнути наукове приспособлене?

Про дальший хід і вислід нарад подамо опісля.

Вісти з Канади.

До американської «Свободи» пише п. К. Генік на тему: *Чи треба Галичанам та Буковинцям шукати хліба за морем?*

Подаємо сей голос тому, бо п. Генік живучи вже від кількох літ в Вінніпег, та стоячи в близьких зносинах з імігрантами прибуваючими до нової землі, міг виробити собі основний погляд на справу еміграції.

Думаю, що ніхто не стане поречити тому, — пише автор — що в «старім краю» стає чим раз тісніше жити робучому чоловікови в загалі, а в особенности малоземельним господарям. Як довго требають теперішні порядки, нема надії на лучше. Земля дробить ся, видатки ростуть і лягають своїм тягаром на землю так, що вже пині можемо сміло сказати, що малоземельна власність майже цілковито зруйнована. При таких обставинах жите людей зовсім незавидне. Що ми, так звані інтелігенти, не понимаємо докладно того, се річ природна, наколи представимо ті оба супротивні табори. Наші галичкі інтелігенти, річ певна, викормились хлібом сих малоземельних і живють ним до тепер. Деякотрі уважають тих малоземельних в.к.лючно

23

ГЕНРИК ІВЗЕН.

Як ми мертві воскреснемо.

(Далі).

МАЯ

зітхаючи легко.

Цілком так, як і я думала.

ПРОФЕСОР РУБЕК.

А потім став я також цілком багатим, аби жити в достатку, а навіть у безжурнім спокою. Я міг вибудувати собі віллу над Тавинцьким озером і палату в столиці. Про решту замовчу.

МАЯ

підходить під його тон.

А вкінці ти мав средства купити собі мене, і ділив ся зі мною усіми своїми скарбами.

ПРОФЕСОР РУБЕК

звертаючи жартом у иньший бік.

Чи я не хотів узяти тебе зі собою на високу гору і показати тобі усі краси світа?

МАЯ

лагідно.

Може бути, що се була висока гора, на яку

ти взяв мене, Рубеку, — але всьої краси світа ти не показав мені.

ПРОФЕСОР РУБЕК

сміється ся подразжений.

Ти ненасичена, Майо! Така ненасичена!

Пристрасно.

Але знаєш, що є найсумнійше? Догадуєш ся сього?

МАЯ

із тихим упором.

Що ти взяв мене на ціле жите, се хотів ти сказати.

ПРОФЕСОР РУБЕК.

Я не ужив би таких слів без серця.

МАЯ.

Але гадка була би така сама без серця.

ПРОФЕСОР РУБЕК.

Ти не маєш ясного понятя про се, як виглядає у нутрі натура артиста.

МАЯ

сміється ся і потрясає головою.

Ах мій Боже, я не знаю навіть, як я сама виглядаю у нутрі.

ПРОФЕСОР РУБЕК

не зважає на се.

Я живу так швидко, Майо. Се дієть ся лише у нас артистів так. Що-до себе, пережив я у сих кількох роках, від коли знаємо ся, ціле жите. Такі люди як я не находять щастя у нудних розкошах, про се пересвідчив ся я добре. Таке буденне жите не є для мене, ані для подібних мені. Я мушу працювати безупинно — творити діло за ділом — аж до останної динни жита...

Із надмірною силою.

Тому я не можу витримати з тобою, Майо. Не можу бути з тобою сам на сам.

МАЯ

спокійно.

Чи се має значити иньшими словами, що я знула ся тобі?

ПРОФЕСОР РУБЕК

вибухає.

Так! Знудило мене се пожите з тобою, невисказано змузило і знудило! Тепер знаєш!

Панує над собою.

Погані, огидні се слова. Я чую се сам дуже добре. І ти не винна сьому — я признаю се цілком. Я, і лише я, навжив зміни — якби сам до себе.

за дойну корову. Що-ж ми в заміну платимо тим людям за хліб? Відповідь лишаю кожному довільно.

Яке би не було житє інтелігентів, може деколи не дуже завидне, то сли приймемо ту правду, що всі родимо ся рівними і однаково мусимо умирати, а ще до того, як без облуди приглянемо ся житю малоземельних, посьмію запитати, чи схоче котрий інтелігент прожити хоч один рік в таких житєвих обставинах, як се чинить наш «менший брат» аж до самої смерті? Сумніваюсь, чи згодив би ся котрий на щось подібного, а за рівність людей, та за свобідне користованє ся найновішими здобутками культури говорить ся скрізь. Приглянемо-ж ся тепер житю того малоземельного горожанина, що утікає за море шукати лучшої долі. Возьмім галицьке село з осадою 500 хат і спитаймо, кільки з них потрафить прожити цілий рік своїм хлібом? О скілько я знаю Галичину, як один з тих, що родив ся там і жив між тим народом, лиш з тою ріжницею від других, що мій батько гадзував на кількадесят моргах, то сьміло можу сказати, що яких 10 процент має свою поживу. Решта народу, т. є. 90 процент, не має на цілий рік достаточного ні поживи, ні одягу, ні звичайно порядної хати, в якій би слід чоловікови мешкати. Если у тих людей нема конечних средств до житя, то про поживу душевну нема що й говорити. Тож сли зважимо ту гірку долю наших людей, що не видить з нівідки для себе помочи, а в своїх наставниках та інтелігентах бачить лиш настоятелів, а не приятелів — чиж зможемо дивуватись тій масовій еміграції за море?

Тепер придивім ся, як наші інтелігенти трактують сесю так важну справу:

(Конець буде).

З політичного поля.

Престольна промова до делегаций була сего разу надзвичайно коротка. Згадку про берлінську подорож надіяно ся почути, — натомість висказ про дружні відносини з Росією викликав в політичних кругах дуже добре вражінє. Се придушило не в однім напрямі опозицію, яка мала проявити ся в делегациях, особливо з чеської сторони.

Однак мимо сего опозиція не дала ся обійти в повні. Зараз по exposé Голуховського чеський делегат Сляма заявив, що Чехи будуть голосувати против спільного бюджету, а то з причини цілковитого браку довіря до особи теперішнього управителя заграничного уряду, як і до напрямку єго заграничної політики. Сей міністер, котрий систематично мішаючи ся до нашої внутрішньої політики, заслугував би скорше на назву міністра справ внутрішніх, в важній фазі

пробудив ся знов до свого справжнього житя.

МАЯ

складає мимоволі руки.

Але чому-ж пробі не можемо розійти ся своїми дорогами?

ПРОФЕСОР РУБЕК

дивить ся здивований на неї.

Ти хотіла би?

МАЯ

здвигає раменами.

Так, як се мусить бути.

ПРОФЕСОР РУБЕК

живо.

Алеж се не мусить бути. Є ще вихід із сього.

МАЯ.

Тепер думаєш знов про ту бліду даму!

ПРОФЕСОР РУБЕК.

Так, правду кажучи, я мушу думати про неї безупинно. Від тої хвилі, коли побачив її знов.

Підходить крок у перед.

Бо тепер я хочу звірити ся із чимсь перед тобою, Майо!

МАЯ.

Ну?

(Далі буде).

теперішних спорів і в часі борби о «формулку Сейля», показав лице Януса, бо одного дня був за Австрією, другого за Угорщиною. Від міністра заграничних справ треба домагати ся, аби не мішав ся до внутрішніх справ, аби заграничної політики не провадив ані в користь, ані на некористь одного лиш племені, але аби виключно стояв на становиську інтересів і добра всіх народів. Сего головного услівя міністер Голуховський не сповняє. Він є виновником насильства докананого на Чехах дня 17. жовтня 1899 року, не мож отже дивувати ся, що між ним а представителями Чехів панує воєнний стан. Австрія з огляду на своє положенє і на своє істнованє в будучности змушена удержувати добрі зносини так з Німеччиною як і з Росією. Чехи ніколи не були за приязними відносинами Австрії до Німеччини, але домагають ся сего також що-до Росії і тому радо привитали зближенє і порозумінє з Росією. На жаль події послідних днів (подорож до Берлина) з причини значеня, яке їм приписує ся, наповняють неспокоєм і журою о дальше істнованє незаконочених відносин Австрії з Росією. Було би уже пожадане, аби міністер розвіяв сей неспокій. Сляма обговорював дальше масове виганяє Поляків і Чехів з Німеччини і питає, які міністер поробив кроки з тої причини і який они мали успіх. На закіченє бесідник запитує міністра, що він гадає зробити, аби не допустити до наміреного заведеня в Німеччині цда від чеського пива.

Дед. Слямі відповідав гр. Дідушицкий, а відтак гр. Голуховский, запевняючи, що на внутрішню політику він ніколи не робив натиску, та збиваючи другі твердження Слями. Нарешті справознавець комісії Бакегем висказав ся іменем єї з найбільшим признанем про політику міністра заграничних справ. Після спеціальної дискусії прийнято бюджет 11 голосами против одного.

У Франції при нових виборах до громадських рад, теперішній радикально-соціалістичний, міністеріальний кабінет одержав знаменну науку. Єго сторонництво зуміло прийти до керми, хотий репрезентує лише меншість краю. Лише в Парижі мав сильну підпору в тамошній міській раді, де верховодили радикали і соціалісти. Однак минувшої неділі вибрано на 50 членів 12 націоналістів, 8 консервативів і 7 умірованих ренубліканів, а лише 23 соціалістів і радикалів. Отже при сих виборах кабінет найшов меншість.

Виравді побіда націоналістів не буде тепер мати рішаючого значіня, бо міністерство має за собою більшість в обох палатах. Але не довгий час сему, бо лише до осени. Після вистави можна поставити хрестик теперішньому правительству. Націоналісти творять велику партію у Франції, а до неї прилучають ся також антисеміти і монархісти.

Італійська палата послів збирає ся нині вже під новим регуляміном. З республіканського табору запевняють, що скрайна лівця виповість беззглядну обструкцію против новому регулямінові і палату замкнуть ще того самого дня. При нових виборах лівця надіє ся здобути двайцять нових мандатів.

Рух в руских товариствах.

Програма загальних зборів Руского Товариства педагогічного в Станиславові.

Збори відбудуть ся підчас латинських Зелених Свят, то є на днях 3-го і 4-го червня 1900 р.

Дня 2-го червня прийдуть учасники зборів полудневими поїздами до Станиславова. Тогож дня вечером відбудуть ся перші сходини в цілі познакомленя ся.

Дня 3-го червня о годині 9. рано Богослуженє. Збори відбудуть ся в сали «Сокола». — О годині 12. в полудне отворене зборів Головою Товариства.

Потім слідує :

1. Справозданє секретаря.
2. Справозданє референта філій.
3. Справозданє касове і видавництв Товариства.
4. Справозданє з руху книжок.
5. Справозданє контрольної комісії.
6. Вибір Виділу.
7. Вибір контрольної комісії.

8. Внесеня членів.

По зборах відбудеть ся спільний обід; омісли учасники оглянуть місто, «Підгірку Спільку» і заведенє карне. — Вечером о год. 8 представленє аматорске комедії «Міщанка» на дохід бурси Тов. педагогічного в Станиславові. Відиграє драматичний кружок станиславівського «Боява».

Дня 4-го червня о 6 год. рано прогулька до Ворохти. Виїзд рано до Дори, звідтам пішки до Яремча, там сніданє. О 12. годині виїзд поїздом до Ворохти, з Ворохти пішки на Ребровач. Нічним поїздом поворот до Станиславова. Прогульці проводити буде др. Коцюба. Участь в прогульці можуть брати всі — також не члени. В разі дощу прогулька відпадає.

Хто схоче брати уділ в зборах, зволить зголоситись найвізнійше до 28. мая до Голови Виділу у Львові або до Виділу Філії в Станиславові і прислати 1 зр. на спільний обід. З відчитами на збори треба зголошуватись до Виділу Філії в Станиславові до 25. мая 1900.

Комісія кватерункова займєть приготуванем нічлігу для членів зборів.

Вкінці Виділ звертає ся до своїх Відпоручників по повітах, щоб зволили по можности прибути на збори, аби можна обговорити справи дотичних повітів.

Від Головного Виділу Руского Тов. педагогічного у Львові.

Харкевич
голова.

Танчаківский
секретар.

НОВИНКИ.

— Рада надзираюча Товариства взаїмних забезпеченя «Дністер» відбула дня 14. мая с. р. безпосередно по загальних зборах звичайне засіданє під проводом заступника президента, о. митрата Льва Туркевича, на котрім доканала вибору президента в наслід погасненя трилітнього мандату сов. Григорія Кузьми і одного члена Дирекції в наслід погасненя мандату д-ра Стефана Федака. Президентом вибрано на дальші 3 літа одиоголосно сов. Григорія Кузьму, а членом Дирекції на дальші 3 літа поновно д-ра Стефана Федака.

— Засіданє Головного Виділу Руского товариства педагогічного відбуло ся дня 12. мая під проводом Голови дир. Харкевича. 1. Уложено програму загальних зборів — що подає ся на иньшій місці. 2. Реф. філій подає до відомости, що заснують ся філії в Буську і Перемішлі. 3. На Інститут дівочий і на руску школу виділову зложив Вп. Роман Алексевич, совітник суду в Угнові по 5 зр. (разом 10 зр.). З балю, уряджуваного на Інститут дівочий, вплинуло 20 ар. 41 кр.

— Руский театр переїхав вчера з Кракова до Тарнова, полишаючи по собі милі спомини між краківскою публікою. Краківська праса живо інтересувала ся нашою сценою і з повним признанем висказувала ся все для наших артистів. Нинішня «Nowa Reforma» пише по виїзді руского театру з Кракова: «По двотижневім побуті в нашій місті, закінчила вчера дружина руского народного театру свою гостину двома представленнями в міській театрі. Вибрано на них твори з підкладом переважно музичним, т. є. оперетку Артемовського «Запорожець за Дунаєм» другий о характері ситуаційно-драматичнім, а іменно народну драму І. Тобиленича «Закаменіє серце». В відповідних, хороших рамках, яких міг рускій дружині доставити міський театр, артистична сторона обох представлень скористала немало і відслонила в цілій повні знаменні черти родинного підкладу рускої літератури народної, так повні відрубної характеристики і ріжнотематности». Опісля подає «Nowa Reforma» зміст і коротку характеристику обох, на остатку граних штук, висказуючи ся притім дуже підхлібно що-до твору «Закаменіє серце». Вкінці на пращанє каже згадана часопись: «Як театр чисто-народний, представила ся руска дружина під кождим зглядом корисно. Нема вправді в тій дружині таланів першорядної води, але є блиски нещоденної здібности і буйного темпераменту. Ансабль є знаменито зіграний, а граючі цілковито панують над ролями і ситуацією, в наслідок чого цілість виходить повна принади і характеристики. Одна хиба місцями разить, що вкрадають ся до рускої мови — правда дуже рідко — слова чисто російські, на що повинна дирекція театру звернути пильну увагу. Ми щиро вдячні рускій дружині, що завітала до нас в гостину і познакомила зі своїм театром, музикою і родом гри, що безперечно стоїть в своїй характеристиці на ровені артистичній».

— Увільнені з неволі. New York Volkszeitung подає, що дня 25. цвітня заїхав до Сан Франціско корабель «Австралія» з Гонюлюю, що привіз частину Галичан, котрих недавно увіль-

нено з неволі, в якій їх держали гавайські плян- татори. Люди ті мають досить досвіду зі свого життя на плянтаціях і їдуть тепер назад до вітчизни. Ошукаві агентами приїхали вони мину- шого року на гавайські острови, де мусіли ро- бити за контрактом, а коли не хотіли пристати на умови заплати, засаджено їх до арешту чи- слом 37. Аж коли Сполучені Держави вмішались в ту справу, випущено Галичан на волю.

— **Вибір нового посла до державної ради** з міського округу Станиславова, в місце губерна- тора, др. Білінського, упав на інженера залізниць державних, п. Павла Ствертю, 1186 голосами, против 654 голосів, які упали на контр-канди- дата, др. Добошинського, адвоката з Кракова. Вибраний послом зачисляє себе до демократич- ного стороництва, а агітували за ним навіть найскрайніші елементи.

— **Аванс в «Дністрі».** Рада надзираюча Тowa- риства обезпечень «Дністер» рішила від 1. мая 1900 посунути урядників: до IV. рангі: секре- таря Сидора Британа; до V. рангі: касиера Іва- на Бачинського і ліквідатора Михайла Несторо- вича; до VI. рангі: начальника маніпул. Ілька Яремкевича; до VII. рангі: бухгалтера Андрея Кіян; до VIII. рангі: кореспондентів: Нестора Яворського, Осипа Кузьмича і Олександра Серо- їковського; до IX. рангі: Івана Дністрянського; до X. рангі 1. степеня: Омелія Савіцького, Кли- ма Жмура і Ілька Пака — як також іменовати сталими урядниками: в VIII. ранзі: Клима Во- льянського; в IX. ранзі: Володимира Білінського, в X. ранзі 2. степеня: Осипа Сахрина, Осипа Ма- ксимовича, Володимира Крижановського, Василя Чуму, Лазаря Панькова і Олександра Лебедовича.

— **Віддай, що не твоє!** Минувшого тижня най- висший суд в Філадельфії потвердив засуд по- вітового суду в Вілксбері, що руска церков і приходський дім має перейти назад на власність греко-католиків Русинів. Треба знати, що части- на Русинів в Вілксбері, Па. перейшла на пра- вослав'я, а сьвященником тих людей був прото- рей А. Товт, що теж перейшов на російське православ'я. З переходом тої частини людей на православ'я забрали вони також і церков, але друга часть не хотіла відступити церковного мастку російському єпископови, покликуючись на те, що ставлена она була уніятами тай на них була записана. В того розпочав ся процес, що тривав кілька років і пожег не мало гроша. Аж тепер скінчив ся. Тепер проторей А. Товт мусить виносити ся з помешканя і з церкви, а передати давнішим властителям. (За амер. „Свободою“).

— **Самоходи.** Віденське стоваришенє фіякрів внесло до тамошного намісництва поданє, щоб було їм вільно завести моторові вози місто кінних фіякрів. В відповідь на се, призволило намісництво уживати самоходів, зглядно само- їздів, яко однокінних дорожок і пароконних фіякрів. А щоби легко можна було відрізнити, чи самоїзд є одно- чи пароконний, мають однокінні носити жовтомальовані відзнаки і бук- ву «Е» (Einspänner), поки не заведе ся одна- кової оплати за оба самоїзди.

— **Ц. к. Дирекция почт і телеграфів** подає до відомости: Від тепер можна почтові посилки понад 5 до 10 кілю, з поданем вартости і за послплатою до 500 франків via Женева поси- лати до Альжиру, Корсики і Тунісу. За транс порт посилок до 10 кілю на просторі з Женеви до пристаней альжирських і корсиканських на- лежитість від ваги вносить 2 К. 30 с., а до са- мого Альжиру і Корсики (т. є. до місцевостей в нутрі тих країв положених) як також до Ту- нісу 2 Кор. 38 сот. Належитість від вартости за тої простір вносить до 288 К. (360 франків) 19 с., а до 480 К. (500 франків) 38 с.

— **Причину дорожні** приписує статистика не коштам продукції, але коштам перепродажи. Середній чистий дохід продуцента в Швайцарії хитає ся межі 8% а 17%; в Німеччині ча- сом доходить до 22%, натомість торговельник- крамар числить собі найменше 3%, а дуже часто 100% зиску. Після табель липського про- фесора Боргта (Der Einfluss des Zwischenhandels auf die Preise) посередники межі продуцентом а консументами числять собі найбільше зиску на товарі. І так: на хлібі пекарі числять собі 9%, крамарі 10% до 34%; на крупах млини 11%, крамарі 31%; на маслі 13%, крамарі 22%, на кам'янім углю крамарі заробляють по 120%. Крамарі, які не закуповують товарів просто від продуцентів великими партиями, але беруть зви- чайно на кредит у великих skleпах, дочисля- ють собі в ціні продажі середно 50%, а часто богато більше. Шинкарі заробляють на румі, продаванім келишками 160% зиску. Берлин- ский статистик Буш обчисляє, що в Німеччині є 6 мільонів міських родин, що видають річно на ціле своє удержанє по 1000 марок, а кожда така родина дає чистого доходу продуцентови 37 марок, а крамареви 333 марок. Се видає ся неправдоподібним, мовби продуцент міг задо- вільнитися лише зиском 3-7%, але так є на ділі у великих акційних спілках, що задоволь- няють ся дивідендою 2—5%. Після Боргта ціла Німеччина видає річно на живність, опал, сві- тло і одж 8 мільярдів марок; з сего крамарі за-

бирають титулом зарібку 2 мільярди. Францу- ский статистик Шеваліс обчисляє річну консум- цию товарів у Франції на 12 мільярдів франків, а чистий заробок крамарів в сій квоті 4 міль- ярди франків. Буш твердить, що коли би загал консументів утворив спілки торговельні і опла- чував всі кошти удержаня і всі податки, то же- те вишло би танше о третину, а коли-б ку- пував у правдивих купців, уникаючи крамарів, то все таки заощадив би четвертину свого роз- ходу.

— **Як дивно.**

Як дивно, дивно урядив сей сьвіт

Своїх річий і тайн великий хід.

Шукаю правди у письмі, в книжках,

А правда лиш на небі, у зірках.

Гляджу потіхи у юрбі людей,

Вона сидить в кутку моїх грудей.

Як дивно, дивно урядив сей сьвіт

Своїх річий і тайн великих хід.

Евг. Мандичевский.

— **Переїханий.** Перед домом директора кабель-фабрики, п. Якітет у Відні, стояв самохід, а служачий чистив дещо на нім після відбутої проїздки. Громадка цікавих оточила се нове комунікаційне средство, а між ними шлюсар Антін Зайль приглядав ся з переду конструції передних коліс і прирядови до кермованя воза. В тім хтось з цікавих порушив вразок, який служить до злученя електричної струї, — і віз покотив ся з місця зі значною скоростію. Зі- гнений на переді Зайц не мав вже часу від- скочити і віз переїхав через него, завдаючи єму тяжкі рани і потовченя. Неосторожний справця нещастя утік, якби єго не було.

— **Звірства,** яких допускали ся Европейці в Конго, висвітлено тепер підчас розправ в бруксельскім парламенті. Ми вже писали про деякі чорні картини з історії «вільної» держави Конго. Тепер скажемо ще дещо на сю тему. Сею державою заведує акційне товариство, яко- го дирекция, під назвою міністерства, резидує в Брюсселі. Недавно один з єї членів їздив по європейських столицях з відчитами про розвій промислу і торговлі в Конго. Ходило єму іменно о се, щоби притягнути як найбільше капіталі- стів до підприємств в Конго. Числа, які наво- див в своїх відчитах, могли безперечно захо- тити неодного до участі в підприємствах, бо вказували зріст обороту в кількох остатних роках з 17 на 59 мільонів франків. Але яким крозавим, звірским способом придбано сей мільоновий оборот, можуть послужити отєї при- міри: В падолисі минулого року мурынське се- ло Монбія не заплатило приписаної данини кав- чуку, приказано отже всіх єго мешканців ви- стріляти. З'явив ся відділ білих жовнірів, звер- бованих очевидно з найпідлішого сорта, окру- жив село і почав стріляти. В протягу години поубивано всіх. Двацять дві жєнщини з нем- овлятами, що сховали ся в якійсь пивниці, ви- добуто з укритя, привязано до дерев, почім сам начальник відділу убивав їх по черзі з ре- вольвера. — За другий примір звірства колоні- стів в Конго послужить ся подія. На по- стерунок Мумбумбала 60 жєнщин принесло раз кавчук з усіх доохрестних сіл, а коли по відчи- слєно тої данини показало ся, що принесено єї за мало, вкинено всі жєнщини до вязниці і мо- рєно голодом. З них 55 померло, а прочих 5 розпято на хресті. Нєгрі, несвідомі, яка доля стрітила їх жінки, прибули по них до Мумбу- мала. Але тут сейчас їх увязнено і взято на муки. Сто пядесятьом з них відтято обі руки і пущено на волю, щоби иньшим розповіли, як Европейці уміють карати за недостарченє при- писаної скількості кавчуку.

— **Сніги і студїнь.** Нині вже дрібку тепліше і спокійніше на дворі, але позавчєра майже через цілий день падав то сніг то дощ і студїн була діймаюча. Дерева від приморозків і студєни ви- глядають як зварені і листє на них віби зрідли. З ріжних сторін краю і заграниці доносять о великих шкодах, яких наробили приморозки і студїнь. Найбільше потерпіли вишні, черешні та яблінки, а також волоскі оріхи, ясеві і явори, котрі зовсім почорніли. З Тарнова і Задвіря до- носять, що мороз знищив там зовсім розсаду, кукурудзу, фасолю і бураки. З Бєневи коло Бо- рині доносять, що там в ночі з дня 10. на 11. с. м. упав був сніг грубою верствою та покрив майме вже в більшій половині позасєвані поля. В Качиці на Буковині упав був сніг 12. с. м. і лежав через 24 годин а мороз доходив до 5. степенів. В цілій Румунії упали великі сніги а приморозки наробили великої шкоди. На Угор- щині, іменно же коло Кошиць упали також ве- лики сніги.

— **З Бразилії** надходять вісти про бунт тамо- шних Німців. З Ріо Жанейро доносять, що Нім- ці приготовляють замах на три бразилійські про- вінції: Ріо Гранд де Суль, Парана і Санта Ката- рина. В сих краях мешкає знатний процент Нім- ців. Дорогою на Урагвай німецькі агенти пере- пакчували знатну скількість пушок Крупа, Мав- зерівських карабінів, амуніції і всякого воєнного матеріялу. Коли приготіваня будуть на покін- ченє, Німці піднесуть оружний бунт проти цен- тральному правительству в Ріо Жанейро і при-

лучать ся до Урагваю. Над побільшєним в сей спосіб Урагваем Німеччина обїеме протекторат. Американська праса додає, що Німеччина рада би запрятати Сполучені Держави війною з якою європейскою державою, щоби без небезпеки е- вентуального протєсту Сполучених Держав, тим легше розірвати Бразилію.

— **Сумний стан державного скарбу** мусить бу- ти в Туреччині, коли недавно тому аж 200 жі- нок урядників прибуло до палати великого ве- зира і домагали ся, щоби їх мужам виплачено належну пенсію. Прибувні заявили, що до сєго приволовив їх голод, і не уступили, поки не ви- плєчено їм частини грошій і не прирєчено, що решту дістануть в як найкоротшій часі.

— **Дрібні вісти.** В Гуті коростовській коло Ко- ростова згорів дім, що служив на літне помеш- канє для перебуваючих в горах на сьвіжій воздухі. Шкода вносить 7.000 корон. — В Луці, борщів- ского повіта, знищив огонь стодолу зі всіма за- пасами збіжжя, сіна і соломи та рільничими зна- рядами. Властитель, п. Романський, поміщик, поніє шкоду на 27.000 корон. — В Королівці, борщівського повіта, згоріло ціле обїєктє господа- ря Ст. Калуского. Шкода вносить 4450 ко- рон. — Роза Нахт, 40-літня жєна хірурга з Бу- чача, відобрала собі вчєра жите в однім з львів- ских готелів. Причиною самоубійства був умис- ловий розстрій. — Директором золочівського шпиталя іменовано д-ра Яроша, сєкундаря шпи- таля св. Лазаря. — В Закопанім (в Татрах) убив грім 12-літнього хлопця Івана Бахледу, котрий скрив ся перед дощем під дерево. — З Нового Йорку доносять, що на залізничім шляху між Бальтіморє а Огіо наїхали на себе в тунєли два тягарові поїзди, причім згинуло 7 осіб з заліз- ничої обєлуги. — На парискій виставі вибухнув вчєра пополудни огонь в сутєренах електрич- ного павільону.

— **З наукового Товариства ім. Шевченка.** Нау- кова читальня при бібліотєці Товариства отворє- на що дня від год. 2—6 пополудни і в тім ча- сі може кождий з неї користати. До дому ви- позичають ся книжки лише за кавцією. — Кан- цєлярія товариства отворєна від год. 9—1 рано, а від 3—6 пополудни. В неділі і сьвята льокаль Товариства зачинений. Адреса: Львів, ул. Чар- нецького ч. 26.

Посмертна оповідка.

Марія з Мартинкових Білявска, жєна учи- тєля народної школи в Бережанах, упокоїла ся 11. с. м. в 44. році житя. Була се щира руска патріотка. В. і. п.!

Телеграми.

Рим, 16. мая. Обструкция против новому парламентови палати в повнім ро'зрі. Вчєра президент двічі замикав засіданє, бо послі би- ли по пультах та сьпівали хором гимн Гарі- бальдієго.

Льондон, 16. мая. З Лявренцо доносять, що там дізнали ся від Боєрів, що Мафєкінг ще в суботу впав в боєрські руки. Англійска підмога для відєчи міста прийшла за пізно і облягає тепер Боєрів. Перший атак Боєри відперли зі стратою 7 убитих і 17 ранених, Англичани ма- ли понєсти великі страти.

Будапєшт, 16. мая. Міністри гр. Голухов- ский, др. Кербер і Сель конферували вчєра в справі усталєня проєкту до закона про квоту, який менше більше буде подібний до предло- жєня, внесеного в осєни обома правительства- ми. Кербер відїхав вже до Відня.

Прага, 16. мая. Вчєра пополудни відбуло ся засіданє виконуючого комітєту молодече- ского клєбу, на яким обговорювано основно становиско клєбу супротив предложєнь що-до змєни промислового закона, та 9-годинного часу праці в копальнях. Учасники засіданя заявили ся за енергичною обєструкцією, та рівночасно обговорєно також справу розпочатя агітації зі сторони громад і стоваришенєв против Ієх Кербер.

Преторія, 16. мая. Начальний вожд Боєрів, генерал Бота рішив без опору дофнути боєрські війська з цілої держави Оранії, навіть віддати в руки Англійців нову столицю Гайльброн. Від- порну силу сконцентрує Бота на оборонній лі- нії ріки Валь для оборони Йоганєсбурга і Пре- торії.

Помимо що вовна і розгар подоро- жили о 30% — продає поки старчить, ковдри і матраци по давних низьких цінах лише спеціалєва робітня і ма- газин постєли
15—30 **ЙОСИФ ШУСТЕР**
Львів, Копєрника ч. 5. Цінники даром.

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1900.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годині				відходить о годині			
6:10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня	1:53	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава				
6:20	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Станиславова	2:08	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний				
6:46	з Брухович, щод. від 13. мая до 16. вер. вк.	6:43	до Станиславова, П. двисокого, Потутор				
7:45	з Янова	8:30	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа				
7:40	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче	2:55	до Скольного, до Лавочного (1. лп. до 15. вер.)				
8:00	на дв. головний	9:00	до Янова				
8:05	з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия	9:15	до Підволочиск, Бродів, Гусятин дв. Під.				
8:15	з Сокаля, Рави рускої	9:25	до Чернівців, Станиславова				
8:50	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.	2:55	до Сокаля, Белзця, Рави рускої і Любачова				
11:45	з Ярослава і Любачова	10:20	до Янова від 1. мая до 15. вересня в неділі і свята				
11:55	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)	1:25	до Брухович від 13. мая до 15. вересня в неділі і свята				
12:55	з Янова	2:15	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.				
1:15	зі Скольного, Стрия, а з Лавочного від 1. черв. до 15. вер.	3:05	до Янова щоденно від 13. мая до 16. вер.				
3:14	з Брухович (13. мая до 16. вер. в нед. і св.)	3:15	до Брухович щод. від 1. мая до 16. вер.				
5:17	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Під.	3:26	до Рашева, Хирова, Любачова				
2:20	з Янова щоденно від 1. мая до 15. вер.	3:30					
2:35	з Кракова (Відня, Берлина), Ясла, Розадова	Ніч					
5:40	з Чернівців, Букарешту, Гусятин, Потутор	6:10	до Станиславова				
5:45	з Лавочного (Пешту) Хирова	6:13	до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні б. а від 16. вер. до 30. марта 1901 щоденно				
1:45	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Під.	12:40	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)				
5:55	з Стрия, зі Скольного від 1. мая до 30. вер.	6:50	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша				
6:00	з Підволочиск на дворець Підзамче	7:10	до Тернополя дворець головний				
	на дворець головний	7:33	дворець Підзамче				
		7:25	до Сокаля і Рави рускої				
		7:48	до Брухович (13. мая до 16. в р. в нед. і св.)				
		9:12	до Янова від 1. мая до 15. вересня				
		2:51	до Чернівців і Іцкан				
		10:40	до Кракова, Відня, Варшави				
		11:00	до Підволочиск, Бродів дв. голов.				
		11:25	дв. Підза				
		4:15	до Кракова, Відня, Берлина, Самбора				
		4:45	до Брухович від 13. мая до 17. вер. щод.				

ЗАМІТКА: Гога нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейский різниця ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне д. к. залізниць держ. (Львів, ул. Красіцьких ч. в) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Я Анна Чільляг

з моїм 180 сантим. довгим, густим великанським волосєм «Льорелля» одержала тї по 14-місячній ужитю помади винайденої мною. Помаду сю узнали усі найславнійші новаци, яко однокое средство проти випаданю волося, як також для скріпленя поросту цибульок; у мушин скріплює повний та буйний поріст бороди і надає волосям в коротці природний полик та густість і хоронить за разом перед передвчасним сивінем волося до найпізнійшої старости.

Ціна одного слоїка 1 зр., 2 зр., 3 зр. і 5 зр.

Висилає поштою що дня за попередним присланем належитости або за послїплатою просто з фабрики.

Anna Csillag,
Wien I, Seilergasse Nr. 5.

13-20

**ПЛАШІВСКА
парова фабрика
дахівок і цегол**

Стоваришенє зареєстр. з ограниченою порукою,
Бюро в Кракові, ул. св. Гертруди ч. 8
порукає:

дахівки подвійні вальцьовані — системи вінербергської
— барви червоної або чорної;
рурки дренаві різної величини.

Доставу дахівок обіймає для вигоди П. Т. разом з критєм.

Цінники і прїбки висилає даром

Упрашає о численні замовленя

12-20

Заряд.

**Товариство взаїмного кредиту
„ДНЪСТЕРЪ“**

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10
(дім „Просьвіти“).

уділяє позички за оплатою 5 1/2 % і 1 % додатну на кошта адміністраційні, властителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручителїв або за інтабуляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першїм місці, до сплати в ратах на 3 до 10 літ. Сьвященники, не посїдаючі реальностей, мусять крім поруки двох ручителїв предложити еще полісу житєву; обезпечитись можна через «Днѣстеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові після всяких можливих комбінацій.

Згадаве Товариство приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4 %.

— Удїл членський вносить 50 кор., вписове 2 кор. —

Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в «Днѣстеръ».

Інформації уділяє Дирекція листовно або агенти Товариства взаїмних обезпечень «Днѣстеръ».

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНЪСТЕРЪ“

перше і одинокое руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митрол. і Преосв. Еп. **Ординариатам** всіх трех епархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарські знарядя, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках **протиw шкід огневих.**

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вносить:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	} 486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480	— ”	
„ спеціальна	1.684	80 ”	
Фонд основний	72.000	— ”	
„ емеритальний	18.166	60 ”	

Тарифи «Днѣстра» дуже умірковані, услїва обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року вносили виплати шкоди 1,669.565 кор. 38 сот. **Поліси «Днѣстра»** приймає **Банк красвий** при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через «Днѣстеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услїва, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квїти в рускім язїці.

Зголошеня о уділенє агенцій в окрестностях де нема близько агентів «Днѣстра», приймає ся. «Днѣстеръ» виплатив агентам по конець 1899 р. провізїї 216.714 корон.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»)

Інформації і посередництво до заключеня **ОБЕЗПЕЧЕНЬ** **ЖИТЄВИХ** в найкористнійших комбінаціях.

Поясненя членів Тов. взаїмн. обезпеч. «Днѣстеръ» на 5 1/2 % і 1 % додатку на кошта адм.

Важне для всіх!

На-**КАЛЬОШІ** найгірше
правляє **знищені**
як також **мужеску, дамску і діточу**
виковує **обуву.**

Чоботи для духовенства по як найприступнійших цінах.

— З провінцій вистанє старий оказ на міру. —

ЛЕВ НОВОСАД, Львів, ул. Крута 7.